

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala (przewodniczący)
SSN Michał Laskowski
SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

w sprawie **D. B.**

skazanego za czyny z art. 202 § 4a k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 25 września 2024 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Mikołowie

z dnia 14 marca 2024 r., sygn. akt II K 27/14,

na podstawie art. 537 § 1 i 2 k.p.k.

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w Mikołowie do ponownego rozpoznania.**

Michał Laskowski Dariusz Kala Paweł Wiliński

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Mikołowie, po rozpoznaniu i uwzględnieniu wniosku skierowanego przez Prokuratora Okręgowego w Gliwicach w trybie art. 335 § 2 k.p.k., wyrokiem z dnia 14 marca 2024 r., sygn. akt II K 27/24, uznał oskarżonego D. B. za

winnego ciągu przestępstw z art. 202 § 4a k.k., za który wymierzył karę grzywny w wymiarze 200 stawek dziennych w kwocie po 20 zł, ciągu przestępstw z art. 200 § 1 k.k., art. 200 § 4 k.k., art. 202 § 4 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k., za który wymierzył karę roku pozbawienia wolności oraz występku z art. 200a § 2 k.k. i art. 200 § 4 k.k. i art. 202 § 4 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., za który wymierzył karę 6 miesięcy pozbawienia wolności. Na zasadzie art. 91 § 2 k.k. połączył ww. kary pozbawienia wolności (orzeczone z nadzwyczajnym złagodzeniem kary) i wymierzył oskarżonemu karę łączną w wymiarze roku pozbawienia wolności, której wykonanie warunkowo zawiesił na okres 5 lat próby, oddając oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora sądowego. Na mocy art. 41 § 1a k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu zajmowania przez oskarżonego wszelkich stanowisk, wykonywania wszelkich zawodów albo działalności, związanych z wychowywaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi na okres 3 lat. Ponadto, rozstrzygnął także o przepadku telefonu oskarżonego i zaliczeniu okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie na poczet kary grzywny.

Wskazany wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 22 marca 2024 r., bez postępowania odwoławczego.

Kasację od tego orzeczenia wniósł Prokurator Generalny, który zaskarżył je w całości na niekorzyść skazanego i zarzucił:

„rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 343 § 6 i § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k., poprzez niezasadne uwzględnienie wadliwego wniosku prokuratora i wydanie wobec D. B. wyroku skazującego za dwa ciągi przestępstw i czyn zabroniony, kwalifikowanych z art. 200 § 1 k.k. i inne, mimo iż:

- wniosek w zakresie propozycji kary łącznej 1 (jednego) roku pozbawienia wolności, wykonanie której warunkowo zawieszono na okres 5 (pięciu) lat próby, orzeczonej w miejsce jednostkowych kar pozbawienia wolności w wymiarach: 1 (jednego) roku (orzeczonej w pkt 2 wyroku) oraz 6 (sześciu) miesięcy (orzeczonej w pkt 3 wyroku), został sformułowany z naruszeniem art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 86 § 1 k.k., co skutkowało wydaniem zaskarżonego wyroku z rażącą i mającą istotny wpływ na jego treść obrazą przywołanych przepisów prawa materialnego,

w związku z wymierzeniem oskarżonemu kary łącznej pozbawienia wolności poniżej dolnej granicy tejże kary;

- wniosek zawierał propozycję orzeczenia tylko „jednego” środka karnego, o jakim stanowi przepis art. 41 § 1a zdanie drugie k.k. - w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2023 r., a po tej dacie art. 41 § 1a pkt 2 k.k. - pomimo, iż oskarżony został skazany aż trzykrotnie za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletnich, co skutkowało wydaniem zaskarżonego wyroku z rażącą i mającą istotny wpływ na jego treść obrazą przywołanej normy prawa materialnego, polegającą na jednorazowym orzeczeniu wobec D. B. środka karnego w postaci zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów lub działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub opieką nad nimi, podczas gdy zgodnie z treścią art.41 § 1a k.k. (art.41 § 1a pkt 2 k.k.) obligatoryjnym było orzeczenie przedmiotowego zakazu w związku z każdym z trzech kolejnych skazań, a następnie orzeczenie wobec oskarżonego, przy zastosowaniu art. 90 § 2 k.k., łącznego środka karnego”.

Podnosząc powyższe, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Mikołowie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Charakter zaistniałych w sprawie uchybień uprawniał do uwzględnienia kasacji w całości w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Autor kasacji trafnie wskazał, że wymierzona w zaskarżonym wyroku kara łączna roku pozbawienia wolności nie mieści się w granicach dopuszczalnego jej ukształtowania. Uwzględniając bowiem wymiar orzeczonych tym wyrokiem kar jednostkowych pozbawienia wolności, kara łączna jest niższa od dolnej granicy jej możliwego orzeczenia. Co do zasady, zgodnie z odpowiednio stosowanym art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 2 k.k. sąd wymierza karę łączną w granicach powyżej najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy. W niniejszym przypadku najwyższą połączoną karą jednostkową był rok pozbawienia wolności. Wobec tego dolną granicą kary łącznej był rok i miesiąc pozbawienia wolności. Sąd Rejonowy, orzekając ją w rozmiarze niższym (roku), dopuścił się więc

rażącego naruszenia prawa materialnego (art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 2 k.k.). Podkreślenia przy tym wymaga także, że ów najniższy możliwy do orzeczenia wymiar kary łącznej, tj. rok i miesiąc pozbawienia wolności, nie spełniał ustawowego warunku do zastosowania, przewidzianego w dyspozycji art. 69 § 1 k.k., dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania kary. Instytucja ta, począwszy od nowelizacji ustawy karnej, która weszła w życie 1 lipca 2015 r., jest bowiem przewidziana jedynie dla kar pozbawienia wolności orzeczonych w wymiarze nieprzekraczającym roku.

Niewątpliwie Sąd Rejonowy dopuścił się również uchybienia w zakresie rozstrzygnięcia o środku karnym, o jakim stanowi art. 41 § 1a zdanie drugie k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2023 r., a po tej dacie art. 41 § 1a pkt 2 k.k. Wprawdzie Sąd ten orzekł przedmiotowy środek, w konsekwencji czego oskarżony został faktycznie pozbawiony możliwości podejmowania pracy zarobkowej i zajęć wskazanych w treści przepisu art. 41 § 1a k.k., jednakże uczynił to jednokrotnie, mimo że D. B. został skazany za dwa ciągi występków - z art. 202 § 4a k.k. oraz z art. 200 § 1 k.k., art. 200 § 4 k.k. i art. 202 § 4 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., jak i za przestępstwo z art. 200a § 2 k.k. i art. 200 § 4 k.k. i art. 202 § 4 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., które zawierają się w katalogu czynów zabronionych, przedmiotem ochrony których jest wolność seksualna małoletniego. W konsekwencji przepis art. 41 § 1a zd. drugie k.k. (aktualnie art. 41 § 1a pkt 2 k.k.) winien znaleźć zastosowanie w związku ze skazaniem D. B. za każde z inkryminowanych zachowań, czyli trzykrotnie. Brak tych obligatoryjnych jednostkowych rozstrzygnięć w zaskarżonym wyroku stanowi rażące naruszenie prawa materialnego. W dalszej kolejności, przy prawidłowym postąpieniu w myśl przepisu art. 90 § 2 k.k., Sąd winien był połączyć przedmiotowe, tożsame rodzajowo zakazy i orzec łączny środek kamy.

Nie ulega wątpliwości, że powyższe błędy były skutkiem zaakceptowania przez Sąd orzekający wadliwego wniosku prokuratora złożonego w trybie art. 335 § 2 k.p.k. Obowiązkiem sądu orzekającego w trybie art. 343 k.p.k. w zw. z art. 335 k.p.k. jest dokonanie kontroli wniosku prokuratora zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. W ramach ponownego rozpoznania sprawy, dochowując obowiązku kontroli wniosku, złożonego w trybie art. 335 § 2 k.p.k., Sąd Rejonowy winien albo wyjednać od oskarżonego zgodę na orzeczenie kary łącznej w wymiarze wyższym niż orzeczony mocą wadliwego wyroku, co jednak uniemożliwi

jednoczesne zastosowanie wobec D. B. dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej łącznej kary pozbawienia wolności, względnie, Sąd winien wskazać na potrzebę modyfikacji wniosku, poprzez obniżenie wymiaru jednostkowych kar pozbawienia wolności, tak aby kara łączna mogła zostać prawidłowo orzeczona w wysokości tożsamej, co zawarta w analizowanym wyroku, na co z kolei prokurator może nie wyrazić zgody. Podobnie, ewentualnego uzgodnienia wymaga także kwestia orzeczenia środka karnego, o jakim stanowi art. 41 § 1a zdanie drugie k.k. (aktualnie art. 41 § 1a pkt 2 k.k.). Wymierzenie oskarżonemu prawidłowej kary w pełni uwzględniającej przepisy obowiązującego prawa materialnego będzie zatem wymagać zmiany stanowiska oskarżonego lub prokuratora, a ponieważ nie można wykluczyć, że takowych zgód Sąd nie uzyska, w konsekwencji czego będzie zmuszony rozpoznać sprawę na zasadach ogólnych, zasadnym było uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości.

Z uwagi na powyższe, uwzględnienie w całości kasacji, wniesionej na niekorzyść D. B. , stało się niezbędne.

W tym stanie rzeczy należało uchylić zaskarżony wyrok i sprawę skazanego przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Mikołowie, który, uwzględniając powyższe rozważania, wyda orzeczenie zgodne z prawem.

[J.J.]

[ms]

Michał Laskowski

Dariusz Kala

Paweł Wiliński